

Justis- og beredskapsdepartementet

Oslo, 25. oktober 2021

Deres ref. 21/5502

HØRINGSUTTALELSE FRA RETTSPOLITISK FORENING – ENDRING I TILSKUDDSORDNINGEN TIL SPESEIELLE RETTSHJELPTILTAK

1. Innledning

Det vises til departementets høringsbrev av 11. oktober 2021, om forslag til endringer i forskrift om tilskudd til spesielle rettshjelptiltak.

Rettspolitisk forening er en uavhengig forening bestående av jurister, studenter i juridiske fag og andre interesserte. Rettspolitisk forening arbeider blant annet for å forsvare rettsstatlige verdier og for å bedre den rettslige situasjonen for sosialt vanskeligstilte grupper.

Rettspolitisk forening støtter ikke forslaget, og vi ønsker å knytte noen kommentarer til de foreslåtte endringene.

2. Ubegrunnet og tilfeldig endring

Det fremstår ubegrunnet og tilfeldig at Kontoret for fri rettshjelp skal særbehandles fra tiltakene som omfattes av ordningen. Vi kan ikke se at departementet på noen måte forklarer hva som begrunner den foreslåtte endringen.

Departementet viser i høringssvaret til en avtale inngått i 2006 med Oslo kommune, om delt finansiering av Oslo kommune fri rettshjelp. Det fremstår uklart hvorfor denne tidligere enigheten nå er aktuell for fremtidig finansiering av tiltaket. Avtalen virker ikke å ha blitt fulgt opp i senere budsjetter, og tatt i betraktning at enigheten ligger 15 år tilbake i tid, er det lite som tyder på at den er bindende for fremtidig finansiering. En tilbakelagt, brutt avtale kan ikke benyttes for å underbygge at det er mer forutsigbart nettopp for dette tiltaket at potensielle tilskudd kuttes.

Det vises også til oppfølgingen av områdegjennomgangen av øremerkede tilskudd til kommunesektoren gjennomført i 2017. Vi kan ikke se at de foreslåtte endringene følger opp ekspertgruppens anbefaling om forenkling og standardisering av gjeldende ordninger, eller noen øvrige anbefalinger. Derimot synes delfinansiering å forutsette økte administrasjonskostnader, i strid med ekspertutvalgets anbefaling.

Delfinansieringen som foreslås ble ikke anbefalt i gjennomgangen i 2017. Vi er ikke kjent med at et tilsvarende vilkår er blitt satt i noen annen tilskuddsordning tidligere. Den foreslåtte løsningen fremstår som ubegrunnet og tilfeldig.

3. Reduksjon i rettshjelpstilbudet

Departementet viser til at det inngikk i Granavolden-erklæringen at regjeringen ønsket å styrke de frivillige rettshjelpsordningene. Departementet viser til at blant annet studentrettshjelptiltakene, Gatejuristen, NOAS m.fl. tilbyr rettshjelp til Oslos befolkning som i dag kvalifiserer for å få rettshjelp fra Oslo kommune Fri rettshjelp.

Det er kunnskapsløst å hevde at disse tiltakene tilbyr de samme tjenestene til den samme brukergruppen, og at de derfor kan kompensere for et bortfall av Oslo kommune fri rettshjelp.

For det første er samtlige av disse rettshjelptiltakene innrettet mot spesifikke klientgrupper og/eller sakstyper. Organisasjonenes kompetanse utfyller hverandre, og ved en eventuell nedskalering av Oslo kommune fri rettshjelp, er ikke de andre rettshjelptiltakene innrettet slik at de kan fylle det etterlatte hullet i rettshjelpstilbudet som forslaget vil skape. Oslo kommune Fri rettshjelp er den eneste instansen som tilbyr rådgivningen av profesjonelle advokater innen et bredt saksfelt.

For det andre kan ikke departementet uten videre legge til grunn at de andre rettshjelptiltakene har kapasitet til å fylle det udekkede rettshjelpsbehovet forslaget vil innebære. Rettshjelptiltakene tyner allerede sin kapasitet for å hjelpe sine eksisterende klienter. At disse rettshjelptiltakene vil ha mulighet til å yte rettshjelp til Oslo kommune fri rettshjelp sine klienter er urealistisk.

I realiteten betyr forskriftsendringen en reduksjon i rettshjelpstilbudet, som vil ramme utsatte gruppers rettsstilling.

Spørsmål kan rettes til styret2@rpf.no.

Med vennlig hilsen
for Rettspolitisk forening
Marit Aarsland Loe og Petter Dines Olsen